

The Velian Medea: Cicero's citation of Ennius' *Medea* in *Fam.* 7.6

1. *ad Familiares* 7.6: Scr. in Cumae aut Pompeiano m. Mai. an. 54, CICERO S.D. TREBATIO.

1. in omnibus meis epistulis quas ad Caesarem aut ad Balbum mitto legitima quaedam est accessio commendationis tuae, nec ea vulgaris sed cum aliquo insigni indicio meae erga te benevolentiae. tu modo ineptias istas et desideria urbis et urbanitatis depone et, quo consilio profectus es, id assiduitate et virtute consequere. hoc tibi tam ignoscemus nos amici quam ignoverunt Medeae

quae Corinthum arcem altam habebant matronae

opulentae, optimates,

quibus illa **manibus gypsatis** persuasit **ne sibi vitio illae verterent quod abesset a patria.** nam

multi suam rem bene gessere et publicam patria procul;

multi, qui domi aetatem agerent, propterea sunt improbat.

quo in numero tu certe fuisses nisi te extrusissemus.

2. sed plura scribemus alias. tu, qui ceteris cavere didicisti, in Britannia ne ab essedariis decipiaris caveto et (quoniam Medeam coepi agere) illud semper memento:

qui ipse sibi sapiens prodesse non quit, neququam sapit.*

cura ut valeas.

* frag. cv Jocelyn; *Off.* 3.62: Ex quo Ennius **neququam sapere sapientem, qui ipse sibi prodesse non quiret.**

2. *ad Familiares* 7.13.2: Scr. Romae iv Non. Mart. an. 53, M. CICERO S.D. TREBATIO.

2. sed ut ad rem redeam, te istic invitum non esse vehementer gaudeo et, ut illud erat molestum, sic hoc est iucundum. tantum metuo ne artificium tuum tibi parum prosit. nam, ut audio, istic

non ex iure manum consertum, sed magis ferro

rem repetunt.*

et tu soles ad vim faciendam adhiberi. neque est quod illam exceptionem in interdicto pertimescas, 'quod tu prior vi hominibus armatis non veneris'; scio enim te non esse procacem in lacessendo. sed ut ego quoque te aliquid admoneam de vestris cautionibus, Treviros vites censeo. audio capitales esse; mallem aere, argento, auro essent. sed alias iocabimur. tu ad me de istis rebus omnibus scribas velim quam diligentissime. D. IIII. Non. Mart.

* *Ann.* 272 Vahlen

3. *Cael.* 18

Reprehendistis a patre quod semigrarit. quod quidem iam in hac aetate minime reprehendum est. qui cum et ex publica causa iam esset mihi quidem molestam, sibi tamen gloriosam victoriam consecutus et per aetatem magistratus petere posset, non modo permittente patre sed etiam suadente ab eo semigravit et, cum domus patris a foro longe abesset, quo facilius et nostras domus obire et ipse a suis coli posset, conduxit in Palatio non magno domum. quo loco possum dicere id quod uir clarissimus, M. Crassus, cum de aduentu regis Ptolemaei quereretur, paulo ante dixit:

utinam ne in nemore Pelio—

ac longius quidem mihi contexere hoc carmen liceret:

nam numquam era errans

hanc molestiam nobis exhiberet

Medea animo aegra, amore saevo saucia.

sic enim, iudices, reperietis quod cum ad id loci venero ostendam, hanc **Palatinam Medeam** huic adulescenti causam siue malorum omnium siue potius sermonum fuisse.

* frag. ciii Jocelyn

Critical Editions:

pro Caelio, ed. Andrew R. Dyck (Cambridge, 2013).
ad Familiares, ed. D.R. Shackleton Bailey (Cambridge, 1977).

Select Bibliography and Works Cited:

- Bauman, R. A. 1985. *Lawyers in Roman Transitional Politics*. München.
Beacham, R. C. 1991. *The Roman Theatre and its Audience*. London.
Boyle, A. J. 2006. *An Introduction to Roman Tragedy*. London.
Canter, H. V. 1936. "Mythology in Cicero." *CJ* 32(1): 39-41.
Conte, G. B. 1986. *The Rhetoric of Imitation: Genre and Poetic Memory in Virgil and Other Latin Poets*. Ithaca; London.
Dugan, J. R. 2005. *Making a New Man: Ciceronian Self-fashioning in the Rhetorical Works*. Oxford.
Edwards, C. 1993. *The politics of immorality in ancient Rome*. Cambridge.
Fitzgerald, W. and Gowers, E., edd. *Ennius Perennis: The Annals and Beyond*. *PCPhS*, Supp. Vol. 31. Oxford.
Fraenkel, E. 1957. "Some Notes on Cicero's Letters to Trebatius." *JRS* 47(1/2): 66-70.
Geffcken, K. A. 1973. "Comedy in the *Pro Caelio*." *Mnemosyne*, Suppl. 30. Leiden.
Goldberg, S. 2000. "Cicero and the Work of Tragedy." In G. Manuwald, ed. *Identität und Alterität in der frühromischen Tragödien*, 49-59. Würzburg.
Gruen, E. S. 2013. "Cicero and the Alien." in D. Lateiner, B.K. Gold, J. Perkins, edd. *Roman Literature, Gender and Reception. Domina Illustris*, 13-27. New York.
Gunderson, E. 2000. *Staging Masculinity: The Rhetoric of Performance in the Roman World*. Ann Arbor.
Hinds, S. 1998. *Allusion and Intertext: Dynamics of Appropriation in Roman Poetry*. Cambridge.
Hutchinson, G. O. 1990. *Cicero's Correspondence*. Oxford.
Jocelyn, H. D. 1967. *The Tragedies of Ennius*. Cambridge.
Johnson, W. A. 2000. "Toward a Sociology of Reading in Classical Antiquity." *AJP* 121 (4): 593-627.
Johnson, W. A. and Parker, H. N. 2009. *Ancient Literacies: the Culture of Reading in Greece and Rome*. Oxford.
Leach, E. W. 2006. "An gravius aliquid scribam: Roman seniors Write to iuvenes." *TAPA* 136 (2): 247-67. (Presidential Address, Montreal, 2006)
Leigh, M. 2004. "The *Pro Caelio* and Comedy." *Classical Philology* 99: 300-35.
Muecke, F. 1993. *Horace: Satires II*. Warminster; England.
Shackleton Bailey, D.R. 1983. "Cicero and Early Latin Poetry." *Illinois Classical Studies* 8 (2):239-249.
Skutsch, O. 1968. *Studia Enniana*. London.
Skinner, M. B. 2011. *Clodia Metelli*. Oxford.
Zetzel, J. E. G. 1983. "Catullus, Ennius and the Poetics of Allusion." *ICS* 8(2): 251-66.
_____. 2007. "The Influence of Cicero on Ennius." In William Fitzgerald and Emily Gowers, edd. *Ennius Perennis: The Annals and Beyond*. *PCPhS*, Supp. Vol. 31, 1-16. Oxford.
Zillinger, W. 1911. *Cicero und die altrömischen Dichter*. diss. Würzburg